

Svemirski žurnal No. 63

*Novosti Katedre za Satelitsku geodeziju
Geodetskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*

Riječ urednika:

Poštovani čitatelji, s veseljem pišem, evo nas opet! Pred Vama je novi broj Svemirskog žurnala. Istina, još uvijek tanak i ispremiješanih tema, jer tek hvatamo zalet. No i u ova tri tjedna bilo je zanimljivih događanja i nalazimo vrijednim informirati Vas od njima. Od globalne vijesti da je Stephen Hawking preminuo, nacionalne da je usvojen novi Zakon o geodetskoj djelatnosti i uspostavljena Referentna skupina za svemir, do lokalne, ako je išta danas lokalno, da su djelatnici Geodetskog fakulteta održali predavanja o Copernicus programu.

Dakle, potaknuti lansiranjem Hrvatske u Svemir, naša mala ekipa se sabrala i radosno objavljujemo 62. broj Svemirskog žurnala s nadom da ćemo ovog puta ustrajati u našoj misiji popularizacije Svemira, bilo da je riječ o znanstvenim postignućima, projektima, tehnološkom razvoju ili događanjima povezanim sa Svemirom.

Željko Bačić

Hrvatski sabor

02.03.2018. Usvojen novi Zakon o geodetskoj djelatnosti

Hrvatski sabor usvojio je na sjednici održanoj 2.03.2018. novi Zakon o obavljanju geodetske djelatnosti. Tekst Zakona objavljen je Narodnim novinama broj 25/18, čime Zakon stupa na snagu dana 22.03.2018. godine. Usvajanjem ovog Zakona, Državna geodetska uprava nastavila je aktivnosti uređenja obavljanja geodetske djelatnosti sukladno potrebama društva i promjenama koje nosi vrijeme, odnosno vanjski faktori, tehnološka revolucija, Europska unija i dr.

Novim Zakonom, pored usklađivanja s drugim nacionalnim i propisima Europske unije, prvenstveno se uređuje sam način obavljanja geodetskih poslova, obaveze, prava i ovlasti ovlaštenih osoba i organizacija sustava, ali se i preciznije definiraju poslovi obuhvaćeni geodetskom djelatnošću, što se u kontekstu Svemira odnosi na snimanje iz zraka i nastavno geoinformatičke usluge. Tekstu Zakona možete pristupiti [ovdje](#).

02.03.2018. Predavanje o Copernicus programu u organizaciji ZUG-a

U organizaciji Zagrebačke udruge geodeta u okviru programa cjeloživotnog obrazovanja Hrvatske komore ovlaštenih inženjera geodezije, pred 40 sudionika u Hrvatskom inženjerskom savezu, djelatnici Geodetskog

fakulteta i Copernicus office Croatia tima, dr. sc. Marijan Grgić, Luka Rumora, mag. ing. geod. i geoinf. i doc. dr. sc. Mario Miler predstavili su Copernicus program, njegove mogućnosti, podatke, servise i perspektivu za geodetsku struku kroz predavanja:

- Doc. dr. sc. Mario Miler i Luka Rumora: **Osnove Copernicus programa i primjena satelitskih podataka za analizu vegetacijskog pokrova te**
- Dr. sc. Marijan Grgić: **Primjena satelitskih i in situ podataka za određivanje modela Zemljine površine te praktični prikaz korištenja Copernicus podataka i servisa**

Prezentacije s predavanja možete pogledati [ovdje](#).

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

5.03.2018. Imenovana Referentna skupina za Svemir

Nastavno na aktivnosti vezane za učlanjenje Republike Hrvatske u Europsku svemirsku agenciju, Ministarstvo znanosti i obrazovanja imenovalo je članove Referentne skupine za područje Svemir. Referentna skupina broji 16 članova iz Hrvatske i inozemstva, među kojima su i dva djelatnika Geodetskog fakulteta, prof. dr. sc. Željko Bačić i dr. sc. Domagoj Ruždjak.

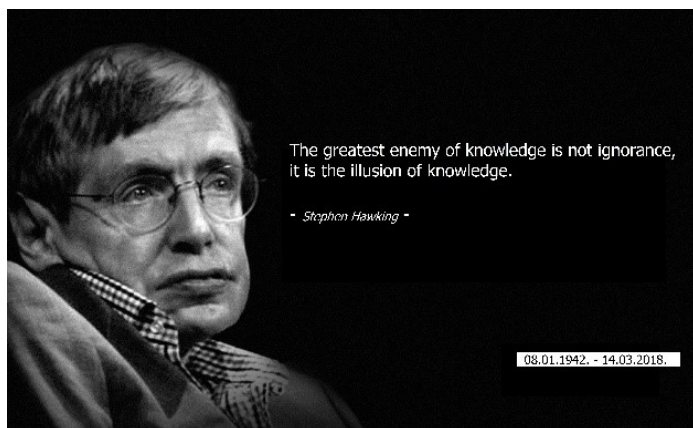
Zadaća referentne skupine i njenih članova je savjetovanje članova Programskog odbora za područje Svemir oko svih pitanja uključenih u navedeno područje Okvirnog programa Europske unije za istraživanje i inovacije Obzor 2020, davanje očitovanja na Radni program Obzor 2020, upite Ministarstva znanosti i obrazovanja, sudjelovanje u oblikovanju strateških i operativnih dokumenata koji se odnose na unapređenje i evaluaciju sudjelovanja RH u programu EU nakon 2020. godine (FP9), razmjena informaciji i poticanje prilika za suradnju i stvaranje zajedničkih konzorcija iz javnog i privatnog sektora u okviru Obzora 2020, suradnja sa svim relevantnim dionicima nacionalnog sustava podrške provedbe Obzora 2020 i sudjelovanje u uključivanju znanstvene zajednice i drugih dionika u rasprave oko pojedinih pitanja u relevantnom području.

08.03.2018. Najava Copernicus mastersa 2018

Kompanija AZO-Space najavila je u ime Europske svemirske agencije, s kojom surađuje na projektu Copernicus masters od 2011. godine, natječaj za 2018. godinu koji će biti otvoren početkom travnja. Ovo natjecanje, koje okuplja timove mladih znanstvenika iz cijelog svijeta, polučilo je u sedam godina više od 1.000 projektnih ideja kako koristiti podatke i servise daljinskih opažanja (prvenstveno Copernicusa) za potrebe zajednice. Prošle, 2017. godine, po prvi puta su u natjecanju sudjelovali i timovi iz Hrvatske.

Pozivamo zainteresirane da se informiraju o ovom atraktivnom i zanimljivom natjecanju na web stranici Copernicus mastersa <https://www.copernicus-masters.com/>.

STEPHEN HAWKING (8. siječnja 1942. – 14. ožujka 2018.)

Poznati britanski astrofizičar Stephen Hawking umro je u jutarnjim satima 14. ožujka 2018. godine u svom domu u Cambridge-u, u dobi od 76 godina. Zanimljivo je da se datum njegove smrti poklapa s datumom rođenja jednog drugog vrlo poznatog fizičara, Alberta Einsteina, koji je je rođen 14. ožujka 1879. godine. Hawking je obolio još kao student fizike i ubrzo nakon toga završio je u invalidskim kolicima. Već dugo vremena s vanjskim svijetom mogao je komunicirati samo preko računala.

Stephen Hawking bavio se kozmologijom, napose teorijama nastanka svemira i teorijom crnih rupa. Osim znanstvenog rada, Hawking je autor i mnogih znanstveno-popularnih knjiga, od kojih je desetak postalo svjetskim uspješnicama. Neke od njih prevedene su i na hrvatski jezik.

Izdvojimo nekoliko njegovih glavnih doprinosa astrofizici i kozmologiji:

- sredinom 60-tih godina 20. stoljeća objavio je zajedno sa svojim mentorom Rogerom Penrose-om matematičku formulaciju nastanka svemira u velikom prasku.
- nadalje, početkom 70-tih godina 20. stoljeća objavio je matematičku teoriju crnih rupa. Nakon toga dokazao je da crne rupe ne samo da gutaju okolnu materiju, nego i da polako "isparavaju", tj. zrače. Usisana masa se dakle pretvara u zračenje, ali je to iznimno spor proces, koji se naziva i tzv. "Hawkingovim zračenjem". Ipak, važno je istaknuti, da uvjerljivi eksperimentalni dokazi o postojanju Hawkingovog zračenja još uvijek ne postoje.

Hawking je također poznat i po mnogim citatima, od kojih ovdje izdvajamo samo jedan navod: "Smatram da čovječanstvo nema budućnosti ako ne ode u svemir."

Dr. sc. Roman Brajša

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

19.03.2018. Održan 1. sastanak Referentne skupine za Svemir

Na poziv prof. dr. sc. Stjepana Bogdana, predstavnika Republike Hrvatske u komitetu Obzor 2020, na Fakultetu elektrotehnike i računarstva održan je 19. ožujka prvi sastanak Referente skupine za Svemir. U kontekstu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj svemirskoj agenciji, preciznije, početka prve faze procesa pristupanja koji će trajati oko pet godina, Referenta skupina za svemir će imati značajnu ulogu u razvoju percepcije koristi i važnosti svemirskih istraživanja, tehnologije i industrije za Hrvatsku, promicanja i poticanja sudjelovanja u istraživanjima i projektima iz područja svemir te oblikovanju svemirske strategije Republike Hrvatske.

Na prvom sastanku, u nazočnosti skoro svih članova Referentne skupine, pored početnog upoznavanja, razmijenjene su informacije o aktivnostima koje se provode u Hrvatskoj vezanim za Obzor 2020 i posebno u području svemira, ustrojen način rada Referentne skupine i utvrđene nastavne aktivnosti.

20.03.2018. Earth observation industry survey

Zajednički istraživački centar, Odjel za digitalnu ekonomiju (Joint Research Centre, Digital Economy Unit) Europske komisije provodi anketu u cilju dinamičkog kartiranja ekosustava kompanija u Europi koje koriste geoprostorne / podatke daljinskih opažanja Zemlje / ili otvorene podatke javnog sektora. Fokus ankete je posebno na nastanku gospodarskih klastera i isti sa istim (peer to peer) kanalima inovacije. Svrha istraživanja je pomoći evaluaciji efikasnosti trenutnih EU politika i usmjeriti razvoj novih kako bi se potaknu rast ovog strateškog sektora.

U slučaju Vašeg interese, pozivamo Vas da sudjelujete u JRC anketi na:

https://ec.europa.eu/eusurvey/runner/GI_EOSurvey

Impresum:

Svemirski žurnal uređuju: prof. dr. sc. Željko Bačić (glavni urednik), Zvonimir Nevistić, mag. ing. geod i geoinf. (urednik web-stranice), doc. dr. sc. Vesna Poslončec-Petrić (urednica Žurnala); prof. dr. sc. Drago Špoljarić i dr. sc. Danijel Šugar

© Katedra za satelitsku geodeziju Geodetskog fakulteta, 2018.